VELKÁ DOBRODRUŽSTVÍ

Za vodníkem a krásnými vyhlídkami do Mnichovic

GPS souřadnice: 49.9361056, 14.7094100

Praktické informace

Délka trasy: 5 km

Obtížnost: Lehká trasa vedoucí z velké části přírodou. Čekají vás jen dva menší kopečky. Výlet je možné jet s kočárkem (terénním), na kolech i se psy (ve městě na vodítku). Projdete ho volným tempem za necelé dvě hodinky.

Vzdálenost od Prahy a jak se tam dostat: Z Prahy dodrandíte do Mnichovic asi tak za 30 minut. Jedete na Říčany nebo po D1 (sjezd 21). Ale samozřejmě záleží na tom, ze které strany jedete.

Parkování: Na Masarykově náměstí – ve všední den od 8.00–17.00 zpoplatněno.

WC: V Infocentru na náměstí ve všední dny 8–12, 13–17, sobota 8–12hod.

Možnost občerstvení: Mnichovická krčma, Jídelna U Mnichovky, Pizzerie Il Panzerotto.

Nejbližší další výlet agentury Velká dobrodružství: Hrusice, Mukařov, Průhonice, Kamenný Přívoz, Vitce, Blaník, Rataje, Kácov atd.

Trasu pro vás prošla Lucie Nachtigallová.

Trasu testovaly kamarádky Aneta a Natálie ze Senohrab.

Postřehy dětí:

Anetka (6 let): „Hledala jsem vodníky a taky Mikeše – všechno jsem našla.“

Naty (8 let): „Mně se moc líbily letokruhy a také hledání motýlka a mlýna.“

Popis výletu - Legenda pro rodiče

Milí cestovatelé,

zveme vás na výlet do Mnichovic, města ukrytého v krásné krajině nedaleko Prahy. Projdeme se historickým centrem, zapátráme po kamenných erbech, letokruzích, pštrosích a také schovaných letopočtech a písmenkách. Prozkoumáme okolí starého mlýna, bývalého rybníka zvaného Koloděj a uprostřed přírody Ladova kraje prozradíme, proč do Mnichovic vyrazil pohádkový kocour Mikeš. Čekají nás lesy, louky, staré cesty – a hlavně nádherné výhledy do krajiny. Výlet hravě projdou aktivní děti starší pěti let.

Výlet vznikl s laskavou podporou a pomocí Města Mnichovice, a proto je zdarma. ☺

Dopis dětem

Ahoj, holky a kluci, vydejte se s námi na procházku Mnichovicemi, městem s dlouhou historií a spoustou zajímavých míst. Budete hledat indicie, luštit tajenku, … Také si popovídáme o vodnících a jiných pohádkových bytostech.

Stejně jako k našim ostatním výletům jste také k dnešnímu dostali originální mapu s vyznačenou trasou. Půjdete-li správnou cestou, budete se pozorně rozhlížet, číst texty a poslouchat, co říkají rodiče, jistě splníte všechny úkoly. Umíte-li už psát, doplňte podle uhodnutých slov tajenku a pečlivě ji uschovejte.

Mapa výletu

Za vodníkem
a krásnými vyhlídkami
do Mnichovic
Mnichovice
START
CÍL
RADNICE

Doplňovačka

Mnichovice jsou město nedaleko Prahy, které má překvapivě dlouhou historii. První písemná zmínka o nich pochází už z roku 1134. Co se tehdy dělo? Například se na místě, kde bylo hradiště ze dřeva a hlíny, začal stavět kamenný Pražský hrad. Takže dá rozum, že ani Mnichovice tehdy nevypadaly jako město. Byla to pidiosada, která se postupně rozrůstala. Důležitou roli hrála její poloha u cest, po nichž lidé putovali mezi Prahou a dalšími místy v okolí, častým cílem byl nedaleký Sázavský klášter. Podobně jako dnes my.

Auto zaparkujte na Masarykově náměstí a vydejte se k informačnímu centru, kde si můžete vzít mapičku města, pokud vám nevyhovuje ta naše, nebo si ji chcete „dotunit“.

Na stejném místě také sídlí městský úřad. Zkuste někde v jeho okolí vypátrat znak města. Budete překvapeni, co na něm uvidíte!

Jak se nazývá zvíře, které na něm vidíte? Napadá vás, proč je ve znaku právě ono?

Neznamená to, že by se tady pštrosi běžně chovali. Za jejich obrázkem se pravděpodobně skrývá člověk jménem Havel Pštros, který byl v 15. století rychtářem Starého Města pražského. Když král Vladislav II. Jagellonský v roce 1485 Mnichovicím udělil znak, objevili se v něm právě dva pštrosi. A tak jediný člověk se zvláštním příjmením zanechal svou stopu ve znaku města na více než pět set let.

Jaké zvíře by bylo na vašem rodinném znaku, pokud byste ho navrhovali? ☺

Na našem by hafal strakatý pejsek a na hlavě by mu seděla želva.

Vedle úřadu hledáme **Letokruhy paměti**.

(Kdo by netušil, co jsou letokruhy, tak něco jako stromový diář. Každý rok si strom do kmene zapíše jeden nový kroužek, o který ztloustne. Když je kroužek široký, měl strom dobrý rok, když je úzký, rok byl pro něj obtížnější. Když se vám dobře daří a hodně a zdravě papáte, také přece rostete a sílíte rychleji…)

Jedná se o velkou dřevěnou desku vyrobenou z kmene památného topolu černého, který po mnoho let mával svými větvemi u stavebnin v Mirošovické ulici. Byl svědkem mnoha zdejších událostí. Na konci druhé světové války ho partyzáni chtěli porazit, aby padl přes cestu a zatarasil ji. I pustili se do díla. Statečný milovník stromů jménem Hošek či Hošl se jim však postavil a záškodnickou akci jim vymluvil. Byť byla namířena proti nepříteli. Ani stromy ale nejsou odolné proti zubu času. Když bylo topolu 120 let, začal odumírat, až jednoho dne nečekaně spadl. Město se alespoň rozhodlo jeho dřevo nespálit, ale proměnit ho v připomínku minulosti. Více než dva roky si pobylo v sušárně. Potom následovaly desítky hodin práce. „Koláč“ z kmene byl „popsán ohněm“. Tak se říká technice vypalování do dřeva – pyrografii. Umělec se chopil speciální pájky s rozžhaveným hrotem a do hloubi 4 mm do koláče doslova vytetoval písmenka.

Podívejte se na letopočty. Zjistěte, co bylo založeno v roce 1898.

1. **Napište název organizace.**

V dolní části náměstí stojí významná barokní památka – **sloup se sochou Panny Marie Svatohorské**. Jdeme k němu.

Je z pískovce a z 18. století. Na vnitřní straně kamenného zábradlí je dokonce vyryto datum 1739 Najdete ho?

Panna Maria je zobrazena s Ježíškem v náručí a oba mají na hlavách korunky.

Kolem sloupu kdysi rostly čtyři mohutné lípy. V roce 1927 je však vyvrátila velká vichřice. Aspoň že ten sloup vydržel!

Dokážete určit, kde zhruba stromy stály?

Proměňte se v detektivy a podívejte se na žlutý dům v dolní části náměstí. Najděte na něm malbu kostela a sloupu.

Nahoře je nápis (skryté ženské jméno).

2. **Opište první písmenko v druhém řádku.**

Vyluštili jste jméno? Jmenuje se tak někdo z vás? Šance tady jsou. Jaká je mužská podoba tohoto jména? My mysleli, že to je Marek, ale není. Je to Marián.

Míříme ke kamenné žulové **kašně**. Má osmiboký tvar. Zkontrolujte, zda je tomu opravdu tak. Jak? Boky spočítejte. Umíte už do osmi?

Na kašně najdeme také bronzový medailonek se znakem města. Ukažte prstíkem na jednotlivé části, které v něm poznáte. Je tam pštros?

Mineme **pomník** věnovaný obětem první a druhé světové války a míříme ke **kostelu Narození Panny Marie**.

Nalevo vyhledejte motýlka modráska, napravo zase růžový domeček se dvěma kolečky.

Najdete také hnědo-bílý domeček, na kterém je koleček dokonce osm?

A víte, jaký tvar má kolečko? Namalujte ho prstíčkem do vzduchu. Máte někde na obličeji něco, co má podobný tvar jako kolečko? Pokud tomu tak je, udělejte: mrk, mrk. A nemáte-li v hlavě o kolečko víc, vyrazte ke kostelu.

Kdo ví, co znamená, když o někom řekneme, že má o kolečko víc?

Kostel je nejvýraznější historickou stavbou na náměstí. Jeho historie je přitom mnohem starší než dnešní budova. První písemná zmínka o Mnichovicích je k roku 1134, kdy zde opat Silvestr založil baziliku.

A my se rovnou ptáme: Napadá vás, proč se město jmenuje, jak se jmenuje?

Ano, Mnichovice dostaly zřejmě své jméno podle mnichů, kteří přišli ze Sázavského kláštera. V této krajině založili osadu a začali zde působit.

Současná podoba kostela je však především výsledkem velké přestavby v 18. století. V úterý 23. srpna 1746 vypukl v Mnichovicích rozsáhlý požár, při kterém shořelo více než dvacet domů a také kostel. Na jeho základech byl potom postaven nový chrám v barokním stylu. V té doby si lidé podobně zdobili i vlastní stavení.

Najdete pod věží podobný nápis, jaký jsme viděli na žlutém domě dole na náměstí?

Vidí někdo sluneční hodiny? Kolik je hodin? ☺

Sluneční hodiny vznikly v době, kdy městečko nemělo dost peněz na pořízení mechanických hodin.

Kostel obcházíme tak, že ho máme po pravé straně. Nad vchodem do chrámu si všimněte kamenného znaku. Patřil šlechtickému rodu Khevenhüller-Metsch z Komorního Hrádku a Mnichovice jim tehdy patřily. Tento rod byl patronem kostela. Co to obnáší? Pomáhal se o něj starat a podporoval jeho provoz. Znak je vlastně něco jako šlechtické „logo“. Lidé podle něj poznali, kterému rodu kostel patřil. Nebo kdo o něj pečuje a opravy dotuje.

3. **Jaký „královský“ předmět je hned nad erbem?**

Pokud budete mít šanci do kostela nahlédnout, zjistíte, že se zde nachází několik zajímavých obrazů a soch světců. Na jižním bočním oltáři je obraz svatého Jana Nepomuckého a po jeho stranách sochy svatého Václava a svaté Ludmily. Na druhém bočním oltáři je svatý František Xaverský. Vedle kazatelny vás zdraví malá socha svatého Antonína Paduánského s Ježíškem. Detaily o životech těchto mučedníků si necháme na jindy, protože bychom se mohli rozesmutnět. Je zde také kazatelna ve tvaru velryby, těch je v republice jen pár.

Pod kostelem je také vykopaná krypta. Ptáte se, co to je? Podzemní hrobka pod svatostánky, kde byli v minulosti pohřbíváni důležití lidé. Není to sklep na lyže v létě a nafukovací plameňáky v zimě, ba ani na brambory, mrkev nebo víno. Je to místo určené k poslednímu odpočinku.

Zdejší krypta má tvar kříže, ale v současné době není přístupná. Naposledy byla otevřena v polovině 20. století. Tehdy v ní bylo patnáct takřka rozpadlých dřevěných rakví. Ve čtrnácti badatelé našli kosterní pozůstatky, jedna byla prázdná. Možná na někoho marně čekala…

Brrrrrr. Kdo se bojí? My ano! Rychle pryč – třeba k faře.

To je ta žlutá budova nad kostelem. K původnímu farnímu dvoru kdysi patřily také hospodářské stavby. Dnes z hospodářství zbyly jen stodola a chlévy. Fara tedy nebyla jen místem, kde bydlel kněz. Bylo to malé hospodářství se zahradnictvím, prasátky, kravičkami a tak dále. Modlení možná nasytí duši, žaludek určitě nikoli.

Odbočíme doleva do ulice Kostelní, sypeme se z kopce. Užijte si to, protože další klesáníčko bude až za hodinku. ☺

Zkuste cestou dolů vypátrat malý keramický domeček nad poštovní schránkou jednoho z domů.

Za pár minut se u potoka napojíme na naučnou stezku *Krásné vyhlídky*. Jde o stezku, která spojuje Mnichovice, Struhařov a Klokočnou. Celá trasa měří asi 9 km. A my ji dnes projdeme tam a zpátky a ještě pozadu se zavřenýma očima!

Ne, děláme si legraci. ☺

Ale kousek se jí držet budeme. Jdeme doprava a vyhlížíme vodníka.

4. Jak se jmenuje předmět, který má tento vodník v puse?

Vodník je v Česku jedna z nejznámějších a nejoblíbenějších pohádkových postav. Podle lidových vyprávění žije v rybnících, řekách, menší mužíci dokonce v potocích. Někdy je hodný a chrání vodu i ryby, jindy je škodolibý a snaží se lidi nalákat do vody. V českých pohádkách je ovšem většinou veselý a dobrosrdečný, někdy malinko přitroublý. Což v báchorkách jiných národů nebývá tak úplně zvykem. V nich jde z vodníků opravdový strach. Obvykle mají hastrmani zelenkavou pleť, dlouhé zelené vlasy a blány mezi prsty. Oblečeni jsou do zeleného fraku a kalhot, hlavinky jim zdobí klobouk s pentlemi. Někdy chodí bosi, jindy obuti do červených kozaček. Ale vždy jim z šosu kape voda. Nejvěrněji zachytil vodníky na svých obrázcích Josef Lada. Nejspíš nějaké osobně znal. ☺

Postava vodníka přiměla Karla Jaromíra Erbena k napsání stejnojmenné básně do sbírky *Kytice*. I filmový průmysl se vodnickou tematikou mnohokrát inspiroval. Rozhodně nejen zfilmováním balady *Vodník* z právě zmíněné *Kytice*. Například v roce 1974 natočil režisér Václav Vorlíček film *Jak utopit Dr. Mráčka aneb Konec vodníků v Čechách.* Dodnes je populární a baví.

Znáte nějaká vodnická jména? Často začínají na Č nebo na V. Čepeček, Česílko, Volšoveček, Vlnka, Vrbička, …

Hastrmánek pozoruje **Zittův mlýn**, který stojí na Struhařovském potoce a patří k nejstarším dochovaným budovám ve městě. Historické prameny dokládají jeho existenci už v roce 1600. Ještě zajímavější je, že mlýn přežil řadu požárů, které Mnichovice v minulosti postihly. Jeho stará roubená obytná část se zachovala v mimořádně dobrém stavu. „Roubený“ znamená postavený z vodorovně na sebe kladených dřevěných trámů.

Původně mlýn patřil k panství Komorní Hrádek, tedy k rozsáhlému majetku šlechty. Důležitým datem je rok 1873, kdy ho koupil Václav Zitta z Ládví. Od té doby zůstal mlýn v rodině Zittů a je v jejím vlastnictví dodnes. Právě podle tohoto rodu získal své dnešní jméno.

Mlýn potřeboval k práci vodu. Původně si ji na kola pouštěl z rybníka Koloděj. Tomu se však 1. července 1735 po velké průtrži mračen protrhla hráz. Vytekl a už nebyl obnoven. Mlýn si proto vybudoval vlastní rybník. Na starších mapách je označován jako Zittův. Voda poháněla mlýnské kolo a jeho pohyb zase uváděl do chodu zařízení, která zpracovávala obilí na mouku.

Najděte naučnou tabuli – zastavení 3. Vpravo nahoře je kolečko s obrázky brýlí, lavičky a také názvem.

5. Jak se jmenují vyhlídky?

Míjíme hrnečkový plot a také velké dřevěné kolo před domem. Za domem je zase mlýnský kámen.

Jak vypadaly vodní mlýny v minulosti, určitě víte. Třeba z pohádek... Vzpomenete si na nějakou, kde klapala vodní kola? Co třeba *Princezna ze mlejna*? Jak se jmenovala dcera mlynáře? Jmenuje se tak někdo z vás? Kryštůfku, to nemůžeš být ty, jsi kluk! ☺

Jak se jmenoval mládenec, který se dívce líbil? A které pohádkové bytosti si chtěly vzít mlynářskou dcerku za ženu?

Princezna ze mlejna je naše moc oblíbená pohádka.

Znáte písničku z ní?

Vím jedno návrší,

zámek nádhernej.

Z nejhezčích pohádek ho znám.

Stavěnej z křišťálu

sahá k nebi pomálu,

povětří přijde k duhu princeznám.

Držíme se naučné stezky a také Struhařovského potoka, který dnes několikrát přejdeme tam a zase zpátky. Můžete zkusit počítat můstky, které cestou potkáme – určitě jich bude více než deset.

Potok pramení u Struhařova v nadmořské výšce asi 480 metrů a územím Mnichovic protéká přibližně 2 kilometry. Nakonec se zleva vlévá do Mnichovky, takže voda z něj pokračuje dál směrem k Sázavě.

Mineme pomalovanou zeď, která představuje zdejší přírodu. Jaké rostlinky na ní poznáte?

Odbočíme na stezku stoupající doprava, ale potok stále vidíme nalevo do nás. Podél potoka se nacházejí mokřadní louky, které jsou pro přírodu velmi cenné. Rostou zde například kosatce sibiřské a vrba rozmarýnolistá. V minulosti byla tato luka ještě mnohem bohatší, před 100 lety zde rostlo dokonce 13 druhů orchidejí. Dnes už po nich bohužel není ani památky. Mimo jiné kvůli změnám v hospodaření na loukách a používání hnojiv.

Ťapeme stále do kopce. Než se dostaneme do části města zvané Koloděje, řekneme si něco o historii města.

Mnichovice patří k velmi starým sídlům v okolí Prahy. První písemná zmínka pochází z roku 1134 a založení se připisuje sázavským mnichům, kteří zde působili a šířili křesťanství, jak už jsme si říkali. Ve středověku se Mnichovice postupně rozrůstaly a jejich význam stoupal. Roku 1420 se již označují jako městečko. Po husitských válkách se dostaly do rukou různých šlechtických rodů. V roce 1484 získaly od krále Vladislava II. městský znak a také právo pořádat dva výroční trhy. To bylo pro tehdejší obyvatele důležité, protože trhy přiváděly do města obchodníky a pomáhaly místnímu obchodu. Život obyvatel byl dlouho spojen hlavně se zemědělstvím, lesy a řemesly. Zajímavým zaměstnáním bylo také uhlířství, o kterém si řekneme za chvilku. Důležitým obdobím bylo 19. století, kdy se Mnichovice začaly postupně měnit v místo s lepším spojením s okolím. Ve 20. století se postupně rozvíjely jako místo k bydlení a odpočinku v blízkosti Prahy. K Mnichovicím byly v roce 1960 připojeny také Božkov a Myšlín. Dnešní Mnichovice tak tvoří tři části města.

Najděte cedulku, která hlásá, že v tomto lese probíhá zpracování nahodilé těžby. Toto krkolomné označení znamená, že se zde kácejí jen vybrané stromy. ☺

Chtěli byste být lesníky či dřevorubci? A znáte nějakou pohádku, kde se postavy dřevorubců objevují?

Jak se jmenuje pohádka o dřevorubci, který nemůže mít se svou ženou děťátko, a tak vykope pařez a opracuje ho sekerou, aby vypadal jako malé dítě? Doma ho pak oživí, čímž začíná známé dobrodružství o nenasytném dřevěném klukovi…

Jeden dřevorubec také ztratil v lese Jeníčka a Mařenku…

A dr. Voštěpa znáte určitě z pohádky *Lotrando a Zubejda. A u*rčitě i písničku z pohádky.

Pod dubem, za dubem

tam si na tě počíháme,

pod dubem, za dubem

tam tě voškubem!

Loupežníci z povolání,

to jsou páni, to jsou páni.

Loupežníci z profese

nejlepší jsou v okrese.

Přicházíme na rozcestí *Koloděje*. Najděte na něm žlutou šipku, která ukazuje směr Vojkov. Mrkněte o řádek níže.

6. Doplňte: Dále po …..

My se ale stále držíme žluté turistické značky.

Najděte velké ptačí krmítko a také dům, na kterém jsou fotka i obrázek velkého černého německého ovčáka. A dokonce je tu k vidění i živý! ☺

Opět stoupáme. Ach, ty kopečky! Cestu nám ukáže plot, který tvoří různě barevné keříky túj.

Procházíme Kolodějemi.

Nemůžeme si pomoci, ale okamžitě nám naskakuje obr Koloděj z cimrmanovské hry *Dlouhý, Široký a Krátkozraký*. Je to záporná pohádková postava, která zaklela princeznu Zlatovlásku a proměnila ji v muže. Jasoň a Drsoň, dva princové, se ji snaží zachránit. Musejí přijít na způsob, jak Koloděje porazit.

Koloděj je ale typicky cimrmanovský obr. Není děsivý jako v běžných pohádkách, působí spíš legračně. Možná si rodiče či prarodiče vybaví známou scénku, kdy princ Jasoň se skupinou míří k lidožravému obrovi.

OBR: *Seřaďte se, bude oběd.*

BYSTROZRAKÝ*: No, vidíte, chce nás dokonce pohostit.*

KRÁL: *Čím to budeme jíst? Má někdo příbor?*

OBR: *Sůl. Nemá někdo z vás u sebe sůl?*

BYSTROZRAKÝ: *Mám celý sáček.*

OBR: *Tak se vzájemně osolte.*

My máme Járu Cimrmana moc rádi a prozradíme vám, že v Mnichovicích se jeho jméno připomíná různými akcemi. Vznikl tu dokonce projekt, při kterém si děti hrály, že jsou Járové, a vymýšlely vynálezy v jeho duchu.

Jára Cimrman v Mnichovicích nikdy skutečně nežil, protože je to vymyšlený český génius. Pražský Jonáš klub přichází v roce 1975 se zjištěním, že zde v roce Jára Cimrman postavil srub – a právě tady začal český tramping. Ovšem v roce 1895 srub strhla lavina. Jonáš klub zde v roce 1975 postavil pomník zakladateli českého trampingu, ale pomník se do dnešní doby nedochoval. V roce 2025 město tuto vzpomínku na Járu Cimrmana obnovilo, proto tu dnes najdeme jeho pomník, pozůstatek srubu a celý park, který je po Járovi pojmenovaný.

Ale zpátky ke Kolodějím. Ve skutečnosti nedostaly jméno po obrovi, ale podle dnes již zaniklého rybníka zvaného Koloděj. Podle místních historických materiálů byl věru obrovský. Pravděpodobně ho vybudovali sázavští mniši. Rybníky pro ně měly praktický význam. Ne, nechodili do nich křtít ani si v nich nesmývali hříchy… Chovali v nich ryby a jejich vodami zavlažovali vinice. Ještě v roce 1615 je v Mnichovicích doložen rybniční mistr, který měl na hospodaření s rybníky dohlížet.

Pravděpodobně však svou práci vykonával liknavě, protože velký rybník Koloděj neměl šťastný konec. Což už jsme ostatně zmiňovali. Kdo si vzpomene, co se s ním v roce 1735 stalo?

Kvačíme krásnou přírodou kolem kamenného kříže téměř až do Klokočné na Krásnou vyhlídku III.

Na naučné tabuli už čeká další písmenko do naší tajenky.

Podívejte se tentokrát do levého dolního rohu. Víte, co je copyright? (To céčko v kroužku…) Informační upozornění, že právo nakládat s tímto dílem má jen autor. Zde nám copyright prozradí, kdo stojí za projektem Krásné vyhlídky.

7. Doplňte: Klub …….. Mnichovice.

Jak se vám tady líbí? Výhledy jsou nádherné, že?

U silnice opustíme naučnou stezku a vydáme se doleva. Zamáváme jí a zvoláme: „Ať se ti daří, žlutá značko! Pozdravuj

Říčany!“

Capkáme po správné straně silnice a kocháme se výhledy – a to až ke hřbitovu.

Město leží samo uprostřed krajiny jako jablíčko na zelenkavé míse. Obklopují ho lesy, louky a kopce. Právě příroda je jedním z důvodů, proč jsou Mnichovice oblíbeným místem výletníků. Okolní krajina patří do oblasti Ladova kraje, který je pojmenovaný po malíři Josefovi. Ve svých obrázcích často zachycoval českou vesnici, zasněžené cesty, kopce, chalupy a lidi při každodenním životě.

Jak jsme jíž zlehounka zmínili, zajímavé je, že některé zdejší louky jsou domovem rostlin, které z české krajiny postupně mizí. Místní spolek *Mnichovickou krajinou* se například pyšní, že se na louce *Na Sýkorce*, co je kousek odsud, díky pravidelnému kosení pěkně rozšířil kosatec sibiřský. Roste zde také vrbička rozmarýnolistá, která patří mezi ohrožené druhy české flóry. Na nekosených loukách by takové vzácnější rostliny postupně vytlačily běžné vysoké trávy. Nechť tedy padá kosa na trávu, nikoli na kámen.

Co znamená úsloví „padla kosa na kámen“? Že někdo tvrdý, neústupný či útočný narazil na stejně silného nebo ještě silnějšího soupeře. A byl v háji, musel se ohnout nebo zlomit. Až se vám jednou rozbije sekačka, budete se ohánět kosou a narazíte jejím ostřím na v trávě skrytý kámen, rázem pochopíte, o co jde. Kdo z vašich „dospěláků“ umí kosit? Schválně… A kdo zvládne kosu dokonce i naklepat? :)

U hřbitova ale rozhodně nehledejte smrtku s kosou. Vypátrejte barevný kříž, zjistěte, kdo ho věnoval, a pak se panence Marii podívejte na ruce.

8. Jak se jmenuje nejdelší prst, který vidíte?

Za dalších 5 minut chůze dojdeme na rozcestí, ze kterého to zatočíme doleva po cyklostezce, která nás odvede zpátky do města.

Napravo si ještě před odbočením všimněte **lomu Menčice**. Je za kopečkem, ale blízko vás.

Jde o velký kamenolom, který výrazně změnil zdejší krajinu. Těžba zde probíhá už od roku 1910. Lámal se zde kvalitní kámen. Hlavně rohovce, které se používají například při stavbě a opravách silnic. Dělá se nich náramně odolný štěrk, který pod asfaltem vydrží i nápor přetížených kamionů.

Lom má přibližně 200 metrů na délku a 100 metrů na šířku a jeho skalní stěny dosahují výšky až kolem 25 metrů. Od roku 2018 se v něm už netěží.

Co s dírou? Ptali se lidé? Nejdříve ji chtěli nechat zatopit. Očekávali, že jak bude pršet a tak dále, vznikne jezírko. Momentálně to ale vypadá spíš na zavezení.

Na křížení silnice a cyklostezky najděte na žluté tabulce číslo cyklostezky.

9. Opište třetí číslici.

Také je zde tabule, na které najdete známou pohádkovou postavu. Která to je?

Držíme se cyklostezky a scházíme směrem k městu.

Děti, poznaly jste na obrázku pohádkového kocoura Mikeše?

Mikeš spatřil světlo světa v hlavě spisovatele a malíře Josefa Lady, který se narodil v nedalekých Hrusicích. A právě v Mnichovicích se odehrává jeden z jeho příběhů.

Mikeš nebyl obyčejný kocour – uměl mluvit, chodil po dvou a nosil boty. Bydlel v Hrusicích a mezi jeho nejlepší kamarády patřilo prasátko Pašík. Jednoho dne se spolu vydali na pouť do nedalekých Mnichovic. Mikeš vezl Pašíka na trakaři, protože nerad chodil. Byl pěkně vypasený, odjakživa mu totiž náramně chutnalo. I na pouti si do rypáčku nacpal snad všechno, co tam měli. Mikešovi se kroutily fousky mozkovou námahou. Jak to všechno zaplatit? Jak to zařídit, aby zbylo i na dárečky pro babičku a Pepíka? Nakonec si pro sebe koupil jen malou foukací harmoniku a Pašíkovi malou frkačku. Jenže Pašík ji při prvním pokusu použít nešťastně spolkl. Domů nakonec jeli na motocyklu. Jak se to stalo? Přečtěte si v knížce nebo pusťte na videu v jednom z večerníčkovských příběhů.

My motocykl nepotřebujeme, protože už za 20 minut budeme v cíli naší cesty. Frkačku jsem sice nespolkli, ale skoro už bychom si ji dali. Také máte hlad? ☺

Jen dodáme, že v Mnichovicích je ještě několik míst, která Mikeše připomínají. Jedním z nejvýraznějších je obří dřevěná socha kocoura na Šibeničním vrchu. Byla odhalena v roce 2021. Je vyřezaná z dubového kmene, měří 233 cm a váží asi 1,5 tuny. Mikeš na ní má své typické červené boty, hůl a torničku, jako kdyby se právě chystal vydat na další cestu.

Můžete si také prošlápnout výletnickou stezku *Cesta kocoura Mikeše.* Byla otevřena v roce 2005 a vede z Hrusic přes Mnichovice a další obce Ladova kraje až do Říčan. Dnešní podoba trasy měří přibližně 25 km a čeká vás na ní 14 zastavení. Na jednotlivých místech se propojují skutečná místa s příhodami z Mikešových dobrodružství.

Mnichovice také každoročně v září pořádají turistický pochod Po stopách kocoura Mikeše. Účastníci při něm procházejí krajinou, kterou znají z Ladových příběhů, a cestou mohou potkat nejen Mikeše, ale také Pašíka, kozla Bobeše nebo další pohádkové postavy.

Přicházíme k prvním domečkům. Stále se držíme cyklostezky, která nás dovede až do ulice V Zátiší. Dojdeme až na její konec. Celou dobu nás přitažlivost sype z kopečka.

Můžete se podívat na pasoucí se ovečky nebo třeba na krásnou prvorepublikovou vilu.

Také vás rozchechtá srandovní rozcestník. Najdete ho? Kterým směrem byste se rádi vydali?

Na závěr dnešního vyprávění vám prozradíme ještě jednu zajímavost:

V nejstarší části Mnichovic žili kdysi uhlíři, kteří v milířích pálili dřevěné uhlí. (To je to, na kterém se griluje při zahradních party.) Potom je vozili po zemské stezce až do Prahy na uhelný trh. Pozůstatky těchto milířů se v okolí kupodivu dochovaly.

Víte, kdo je uhlíř? Ne ten písničkář Jaroslav! Povolání myslíme! ☺

Uhlíř je člověk, který provozuje řemeslo uhlířství. Jeho hlavní činností bylo hromadění dřeva a jeho pálení v milířích, čímž se vyrábělo dřevěné uhlí. Uhlíři byli známí již od pravěku, nejrozšířenější byla jejich činnost ve středověku. Od 19. století byly jejich výrobky vytlačovány kamenným uhlím. Za svých dobrých časů měli uhlíři cechy a byli nositeli výsad a zvláštních práv. Později zchudli a začlenili se mezi ubožáky – socky. V současnosti předvádějí uhlíři své umění jako ukázku tradičního řemesla.

Chtěli byste být uhlířem nebo uhlířkou?

Kdybyste žili v Mnichovicích před stovkami let, co si myslíte, že byste dělali, abyste se uživili? ☺

Kdybyste tady žili před 40 lety, mohli byste se stát například komparzisty. To jsou ti lidé, co se ve filmech třeba v pozadí procházejí po ulici, na které si povídají hlavní hrdinové – herci. Takové to „lidské křoví“. Mnichovice se totiž objevily i v řadě snímků. Natáčely se zde některé scény filmů *Štěstí má jméno Jonáš, Drahé teta a já, Sametoví vra*zi nebo třeba seriál *Synové a dcery Jakuba skláře*.

Sešli jsme až k vodě. Potok v údolí nepřecházíme. Před ním odbočíme doleva. Ulice nás dovede pod mlýn a my to zakroutíme doprava do ulice Podskalí. U křížku se dáme doleva a dojdeme zpátky na náměstí.

Jsme v cíli. Tajenka je vyluštěna. Vykukuje z ní na vás příjmení jednoho důležitého muže, který zde působil.

V Mnichovicích žil Vojtěch Vilém v 19. století. Narodil se roku 1795 v Praze, vystudoval filozofii a teologii a v roce 1818 byl vysvěcen na kněze. Pracoval zde jako děkan od roku 1837 a velmi mu záleželo na tom, aby místní děti měly dobré podmínky pro vzdělávání. V roce 1838 například založil školní knihovnu a za vlastní peníze do ní pořizoval knihy. Zasloužil se také o opravy kostela a nechal v okolí Mnichovic postavit a vysvětit několik křížů. Byl synem známého českého novináře, spisovatele a vydavatele Václava Matěje Krameria, který vydával první české noviny. Ale více se dozvíte na střední škola a to bude až za dlouho! ☺

A kdo by se snad divil, že máme v příjmení tohoto muže dlouhé É, když je v učebnicích ve jméně jeho tatíka všude napsáno krátké, tak protože jsme staromilci. Ve starší literatuře převládá podoba s dlouhým písmenkem.

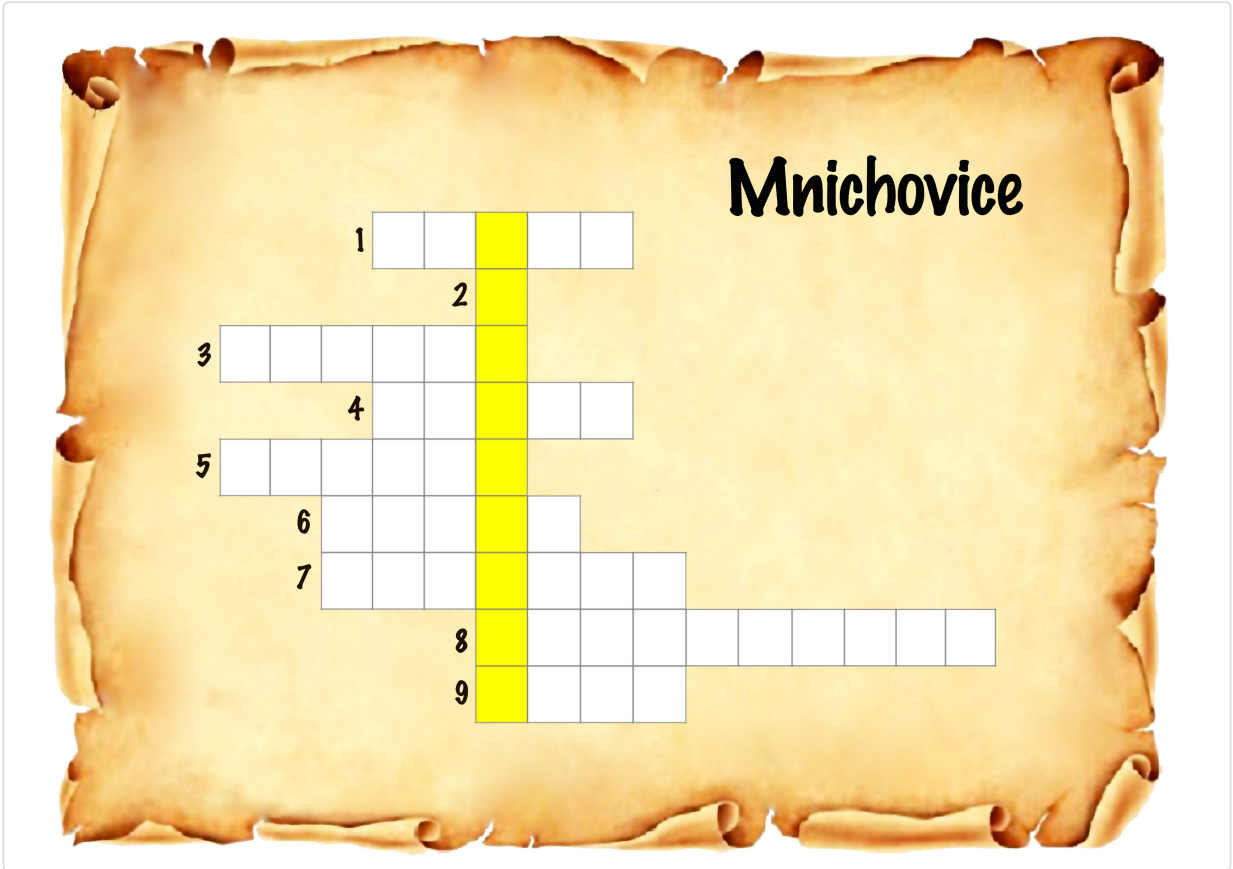
Hotovo! Procházka i osvěta jsou u konce. Děkujeme za vaši účast a také děkujeme městu Mnichovice za pomoc s výletem a jeho poskytnutí všem výletníkům ZDARMA.

Doufáme, že se vám dnešní výlet s tajenkou líbil, přejeme šťastnou cestu domů a těšíme se zase někdy na našich tajenkových trasách na viděnou! ☺

V textu byly mimo jiné použity informace z webových stránek: www.kudyznudy.cz, www.pamatky.cz, https://www.mnichovice.cz/, https://www.albatrosmedia.cz, za které moc děkujeme.

Otázky k tajence

1. **Napište název organizace**
2. **Opište první písmenko v druhém řádku.**
3. **Jaký „královský“ předmět je hned na erbem?**
4. **Jak se jmenuje předmět, který má v puse?**
5. **Jak se jmenují vyhlídky?**
6. **Doplňte: Dále po …..**
7. **Doplňte: Klub ….. Mnichovice.**
8. **Jak se jmenuje nejdelší prst, který vidíte?**
9. **Opište třetí číslici.**

A co můžete vyhrát?

Tajenku posílejte na e-mail **veldo@veldo.cz**. Můžete ji také poslat ve zprávě na náš Facebook "Velká dobrodružství". Každý měsíc vylosujeme jednoho z výletníků, kterému pošleme našeho **Lumpardíka z podhradí**. Vždy připojte celé jméno, adresu a také kód výletu.

Výlet stažen z www.veldo.cz | © Velká dobrodružství

Vytvořeno: 09.11.2026 15:06